

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk, karlun@lbst.dk og morfre@lbst.dk

Journalnummer: 21-12232-000003

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til ekstensivering med slæt

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers høringssvar til bekendtgørelse om tilskud til ekstensivering med slæt. Høringssvaret er udarbejdet i samarbejde med SEGES.

Der er tale om en helt ny tilskudsordning, og det er derfor vigtigt, at der snarest muligt kommunikeres bredt og konkret om ordningens indhold til landmænd og konsulenter. Det fremgår af høringen, at der tages forbehold for EU-Kommissionens godkendelse af en ændring af det danske landdistriktsprogram, og det er en generel udfordring, at der er usikkerhed om indhold og håndtering så kort tid før åbning af ny ordning. Det er også vigtigt, at der snarest kommunikeres klart om håndteringen af ordningen, når det overgår til at blive et eco-scheme fra 2023 og frem, så ansøgerne ved, hvad de kan forvente af ordningen fremadrettet

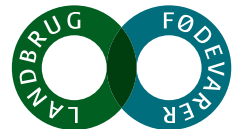
Helt generelt vil Landbrug & Fødevarer dog gerne gentage den bekymring, som er fremført i forbindelse med høring af kommende CAP-plan i Danmark, hvori der stilles spørgsmål ved ordningens værdi og effektivitet i forhold til en klimaindsats via udtagning af lavbundsjord. Helt generelt mener Landbrug & Fødevarer, at der bør laves en langt mere målrettet indsats rettet specifikt mod de lavbundsjord, der skal udtages, hvor de forberedes til udtagning, ved at jorden først udpines for fosfor. I den forbindelse skal det nævnes, at 33 pct. af de lavbundsprojekter, der ikke har kunnet realiseres, er faldet på baggrund af en fosfor-problematik. Der er derfor et stort behov for en prioriteret målrettet indsats mod denne type arealer. Dette egner en 1-årig støtteordning sig ikke til.

Der henvises i den forbindelse også til bemærkninger fremsendt fra Landbrug & Fødevarer til Landbrugsstyrelsen om ordningen den 7. juli 2021.

Helt overordnet er det en udfordring, at iværksættelse af ordningen og kommunikation omkring ordningen er sent ude i forhold til de tiltag, som landmændene skal gøre på arealerne for at blive berettigede til støtte. Eksempelvis kan mange landmænd allerede på nuværende tidspunkt have tilsået de potentielt støtteberettigede arealer med vinterafgrøder. Det er også vigtigt, at kravene til etablering af plantedække i foråret ikke bliver så restriktive, så landmændene ikke tør forlade sig på at opfylde støttebetingelserne.

Det er et stort problem, at potentielle ansøgere først kan tilgå information om ordningen og finde kortgrundlaget for arealer, der kan indgå i ordningen på et meget sent tidspunkt i forhold til markplanlægning og etablering af græs.

Det fremgår ikke af udkastet, hvornår ansøger kan forvente at modtage tilsagn til ordningen. Det er et problem, at tilsagn først gives sent i foråret, i forhold til alternativ udnyttelse af arealet, herunder gødskning, afgræsning etc.

Derudover er det ikke alle landmænd, der vil have lige gode muligheder for at afsætte den biomasse, der høstes på arealerne, fx hvis der ikke er kvægbedrifter, biogasanlæg, bioraffineringsanlæg og lignende beliggende i nærheden af de tilskudsberettigede arealer. Dette kan potentielt påvirke ordningens attraktivitet for landmændene.

Der er brug for, at landmændene kan anvende flere virkemidler i ordningen som vil give tilsvarende effekt. Det drejer sig blandt andet om muligheden for at tilføre kvælstof og/eller kalium for at øge fosforoptyagelsen i planterne, at det tillades at dyrke andre afgrøder på arealerne, der også kan opsamle fosfor og kvælstof, som for eksempel vårbyg. Derudover bør det gøres muligt at afgræsse arealerne, da det vil fremme biodiversiteten.

Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til de enkelte paragraffer i den nye bekendtgørelse.

§2 Definitioner

Under § 2, punkt 7 og 12 defineres de nye kortlag for kulstofrige jorder og randarealer i ådale, som ansøgning om tilskud fra ordningen skal laves ud fra. Det er vigtigt, at disse kortlag er tilgængelige for ansøgerne hurtigst muligt. De fleste ansøgere udarbejder markplanen for 2022 allerede i efteråret 2021, og allerede på nuværende tidspunkt vil der sandsynligvis være etableret vinterafgrøder på en række af de arealer, der potentielt kan få støtte fra ordningen.

Det er også meget vigtigt, at det er muligt for ansøgeren at regne med det kortmateriale som Landbrugsstyrelsen stiller til rådighed, så ansøgeren er sikker på at få tilskud til et givent areal, hvis ansøgeren bliver prioriteret under ordningen. Dvs. at der gives tilskud til de arealer, der oplyses på kortet uanset om det på et senere tidspunkt viser sig, at kortet var behæftet med fejl. Fx at der alligevel ikke var tale om kulstofrig jord.

Græs og andet grøntfoder defineres også i § 2. Landbrug & Fødevarer undrer sig over, at definitionen på græs og andet grøntfoder indeholder et krav om, at der maksimalt må være 50 pct. af fx kløver, lucerne, da definitionen er anderledes end i Vejledning om grundbetaling. Her stilles der ikke nogen specifikke krav i forhold til kløver, lucerne, byg m.v. Definitionen i grundbetalingsvejledningen er som følger:

"Landbrugsarealer, der dyrkes med græs og andet grøntfoder, har særlige støttebetingelser. Græs og andet grøntfoder omfatter græs og andre plantearter, der normalt forekommer på græsningsarealer, hvad enten de er naturlige eller tilsåede. Afgrøder, som fx kløver, lucerne eller byg, er ikke græs, men vil i en blanding med græs blive betragtet som "græs og andet grøntfoder". Hvis du sår en kornafgrøde i et eksisterende græsareal for at øge foderværdien, vil arealet derfor stadig være et græsareal." (Side 25 i Vejledning om grundbetaling for 2021)

Landbrug & Fødevarer ønsker, at definitionen af græs og andet grøntfoder i ordningen for ekstensivering med slæt ændres, så den bliver den samme som i grundbetalingsordningen. Ud over, at dette vil give de mest enkle regler, vil det også reducere risikoen for underkendelser for landmanden i forhold til at skulle overholde præcise procentangivelser. Det er i øvrigt uklart om 50 pct. kravet gælder i forhold til plantedækket på marken, eller om det er i forhold til den frøblanding der udsås på marken. I de forskellige efterafgrødeordninger gælder kravet om maks. 50 pct. kvælstoffikserende arter i den udsåede blanding.

Definitionen af sammenhængende areal under §2, stk. 14 er uklar. Denne bedes præciseret.

§3 Kontrol på stedet

Det fremgår, at ordningen vil blive kontrolleret ved en fysisk kontrol. Landbrug & Fødevarer vil gerne spørge til, hvordan ordningen tænkes kontrolleret fra 2023 og frem, når den overgår til at være et eco scheme.

Landbrug & Fødevarer vil også gerne have uddybet, om der ligger noget særligt i formuleringen i høringsbrevet om at " Landbrugsstyrelsen fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af reglerne i bekendtgørelsen". Ligger der andet i denne formulering end den kontrol, der er omtalt i bekendtgørelsens §3?

§4 Ansøgning i fællesskema

Det er vigtigt, at ansøgningsprocessen er enkel, og at det er let for ansøgeren at danne sig et overblik over, om det er muligt at søge tilskud under ordningen. Det er også helt centralt, at tilføjelsen af denne ordning til fællesskemaet ikke reducerer fællesskemaets generelle performance.

§5 Arealer som ansøgningen ikke kan omfatte

Da §3-kortlaget ikke i alle tilfælde er retvisende bør det være muligt at medtage arealerne i denne ordning selvom de fremgår af §3-kortlaget på Danmarks miljøportal.

Der er lagt op til, at der skal være en automatik i ansøgningsproceduren, svarende til automatikken under LDP-ordningen med målrettede efterafgrøder, hvor registrerede §3-arealer automatisk fratrækkes markens areal. Dette giver en relativt enkel administrativ håndtering for ansøgeren, men det løser ikke udfordringen med, at § 3-kortlaget ikke i alle tilfælde er retvisende.

§6 Prioritering

Der er lagt op til, at der kan ske en prioritering af ansøgningerne i tilfælde, hvis der bliver søgt flere midler under ordningen, end der er afsat. Landbrug & Fødevarer søger en afklaring af, om der også vil ske en prioritering fra 2023 og frem, når ordningen vil blive udbudt som et eco-scheme.

Helt overordnet er det mest hensigtsmæssigt, hvis landmanden er garanteret tilskuddet på forhånd, så snart der er indgivet ansøgning om tilskud fra ordningen og landmanden opfylder støttebetingelserne. Dette skyldes, at landmanden skal indrette driften på arealet efter tilskuds-betingelserne allerede inden ansøgningsfristen. Dette handler for eksempel om, hvorvidt arealet skal gødes, hvilket typisk sker i det tidlige forår.

Derfor er det ekstremt vigtigt, at der gives hurtig besked om tildeling af tilskud, så det få dage efter ansøgningsfristen vides, om ansøgeren får tilskud fra ordningen.

§7 Kriterier for støtteberettigelse

Det fremgår af punkt 1, at mindst 50 pct. at den indtegnede mark skal være kulstofrige jorder eller randarealer i ådale. Dette er positivt, da det er meget nødvendigt, at der er mulighed for at indtegne velarrunderede marker. I den forbindelse bør det også tillades, at marken overlapper med permanente græsarealer, der ofte også er til stede i fx ådale. Hvis ikke dette bliver muligt, vil det skabe nogle u hensigtsmæssige mosaikker i ådalene, hvor de permanente græsarealer ikke vil blive udpinet for fosfor på lige fod med de resterende arealer.

Det fremgår under punkt 2, at arealet i året før ansøgningsåret skal være defineret som agerjord, dvs. omdriftsareal. Landbrug & Fødevarer går ud fra, at for eksempel arealer der er anmeldt i 2021

med afgrødekoden 264, græs og kløvergræs uden norm-kvot, under 50 pct. kløver er støtteberettigede under ordningen. Landbrug & Fødevarer vil gerne have en bekræftelse på, at dette er korrekt.

I forhold til punkt 4 er det vigtigt, at kravet om tilmelding til register for gødningsregnskab ikke forhindrer nogle (særligt små) landmænd i at søge tilskud fra ordningen. I dag er det ikke alle typer landbrug der kan blive medlem af register for gødningsregnskab. Hvis en landmand ønsker at søge tilskud under denne ordning, skal dette derfor også være adgangsgivende i forhold til at blive tilmeldt register for gødningsregnskab.

Den generelle frist for tilmelding til register for gødningsregnskab er 31. juli i planperioden. Der bør gælde samme regel for denne ordning. Hvis ikke det er muligt, bør der være en validering ved ansøgningen, hvor ansøger gøres tydeligt opmærksom på, at der er krav om tilmelding til register for gødningsregnskab.

Punkt 9 beskriver, at arealet ikke må være omfattet af tilsagn til økologisk landbrug, miljøvenligt landbrug m.v. Det er problematisk, hvis denne bestemmelse forhindrer økologerne i at søge støtte under ordningen. Landbrug & Fødevarer mener det skal være muligt at for økologerne at søge begge ordninger på samme areal. Hvis ikke dette er muligt, skaldet i stedet muliggøres, at økologen at komme ud af det eksisterende tilsagn og i stedet søge tilskud fra denne ordning.

Det skal fremgå klart i vejledningen om ordningen hvilke tilsagn arealet ikke må være omfattet af.

§8 Forpligtelser

Landbrug & Fødevarer undrer sig over, hvorfor der er totalt forbud mod gødskning. Ved gødskning med kvælstof og kalium vil der blive fjernet mere fosfor fra de lavbundsjord, der skal indgå i klimaindsatsen. Det ønskes derfor, at det bliver muligt at anvende kvælstof og kalium på arealerne.

Landbrug & Fødevarer mener også, det skal tillades, at arealerne afgræsses. Slæt kan bruges som udpining af arealerne i en periode forud for græsning. Dermed vil arealerne samtidig kunne bidrage positivt til biodiversiteten.

Hvis lavbundsarealer skal bidrage til mere og bedre natur- og biodiversitet, er det væsentligt, at der bliver mulighed for at lave en effektiv forvaltning på store sammenhængende arealer i eksempelvis ådalene. For at dette kan blive en realitet er det vigtigt, at nuværende omdriftsarealer på lavbundjorde får mulighed for at indgå i de sammenhængende afgræsningsområder.

Forbuddet mod græsning kan betyde, at der er større incitament til at lade et omdriftsareal indgå i denne slætordning end i en græsningsordning. Det vil sandsynligvis betyde, at det bliver endnu sværere at lave en sammenhængende forvaltning af ådalene, da der er stor risiko for, at arealer med forbud mod græsning opdeler ådalene i små urentable enheder. Der er en risiko for, at det kan give en u hensigtsmæssig dynamik, at tilskudssatsen for plejegræsordningen er væsentlig lavere end tilskudssatsen for ekstensivering med slæt.

Det fremgår, at arealerne skal have et plantedække bestående af græs- og andet grøntfoder. Det bemærkes, at ordningen kan få en tilsvarende effekt på miljø- og klima, hvis der tillades andre afgrøder med lav emission. Det kunne for eksempel være vårbyg.

Der er under punkt 3 lagt op til, at der skal være et minimum plantedække af græs pr. 15. april, hvor mindst 1/3 del af jorden skal være plantedækket.

Dette bør ændres, da det i praksis betyder, at alle arealer der ikke allerede er tilsået ikke kan komme i betragtning til ordningen i 2022. Forårsetableret græs vil være alt for usikkert at melde ind i ordningen, da langt hovedparten af de kulstofrige arealer først er tjenlige til såning meget sent i foråret. Såfremt der skal indsættes en frist, kan det være en frist for såning, og denne frist bør ikke fastlægges tidligere end 15. maj. Det skal her også sikres, at såfremt der opstår problemer med f.eks. stankelbenlarver, så skal det være muligt at reetablere plantedækket på et senere tidspunkt.

Det fremgår ikke tydeligt, om det er muligt at etablere græsset med dæksæd (korn). På denne type arealer kan ukrudtstrykket være højt, hvor forårsetablering af græs med dæksæd øger konkurrencen overfor ukrudt. Det skal derfor være muligt at etablere græsset med dæksæd.

Fristen for slæt er fastlagt svarende til fristen for plejeforpligtigelsen i økologisk arealtilskud og plejegræsordningen. Fristen for slåning er 25. oktober i grundbetalingsordningen. Landbrug & Fødevarer ønsker, at fristen bliver den 25. oktober i alle ordninger.

Der stilles i forpligtelserne ikke krav om til dokumentation for, at der er taget slæt på arealerne. Dette er positivt, da det begrænser den administrative byrde for landmanden. Det vil være muligt at konstatere om kravet er overholdt i forbindelse med den fysiske kontrol.

Eftersom opfyldelsen af de krav, der stilles under punkt 3 og 4, vil være afhængige af vejrforholdene i støtteåret, er det vigtigt, at der gives mulighed for dispensation for alle disse forhold. Supplerende bør der under ordningen indsættes en force majeure bestemmelse.

Det er vigtigt, at arealer der indgår i denne ordning og i det kommende eco-scheme ikke bliver til permanent græs. Hvis arealerne bliver til permanent græs efter 5 år, vil ansøgerne sandsynligvis vælge at dyrke arealet på almindeligvis mindst hvert 5. år, for at undgå, at arealet bliver klassificeret som permanent græs. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at permanente græsarealer får en lavere erstatning i forbindelse med permanent udtagning af arealerne. Denne adfærd vil være meget uhensigtsmæssig, og denne problematik undgås bedst ved at sikre, at arealer, der indgår i ordningen, ikke bliver til permanent græs.

Generelt bør der skrives årstallet 2022 efter datoerne, der er omtalt under kapitel 5 om forpligtelser, så der ikke er tvivl om hvilket år der henvises. Der kan skrives 2022, da der er tale om en et-årig ordning for året 2022, der kun kører i et enkelt år, før ordningen overgår til at blive et eco-scheme med en ny bekendtgørelse.

§9 Andre forpligtelser

Formuleringen "tilskud er betinget af følgende..." bør erstattes af formuleringen: "Støttemodtager er forpligtet til følgende..."

Der foreslås under punkt 3 et krav om opbevaring af skatte-, moms- og driftsregnskaber, der vedrører ansøgningsåret. Landbrug & Fødevarer vil opfordre til, at dette krav udgår, da der er unødvendigt i forhold til ordningens formål. Kravet er også udgået i bekendtgørelsen om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler mv. som vedrører en lignende 1-årig landdistriktsordning.

§10 Tilskudssats

Tilskudssatsen oplyses i §10 til at være 3.526 kr. pr. ha. I bilag om erhvervsøkonomiske konsekvenser oplyses det, at satsen er på 3.000 kr. pr. ha.

Landbrug & Fødevarer er modstandere af en forøgelse af støttesatsen for at gøre ordningen mere attraktiv. Det hænger også sammen med Landbrug & Fødevarers ønske om, at der i stedet bør der laves en langt mere målrettet indsats specifikt mod de jorder, der skal udtages.

Det er vigtigt, at der sættes ambitiøse udbetalingsmål på ordningen, så tilskuddet udbetales allerede i december 2022.

§14 Afgrødegruppe

Det er uklart hvad § 14 betyder og hvordan "afgrødegruppen" defineres. Det er vigtigt, at det fremgår klart i vejledningen om ordningen, og gerne med tydelige eksempler på, hvad konsekvensen er for underkendelse af arealer.

§ 15 Nedsættelse af tilskud

Landbrug & Fødevarer undrer sig over, hvorfor der i bekendtgørelsen er angivet sanktionsregler for gentagne overtrædelser, når ordningen kun udbydes som en landdistriktsordning i et enkelt år. I den forbindelse ønsker Landbrug & Fødevarer en uddybning af, hvordan sammenhængen vil være til sanktionssystemet i det kommende eco-scheme.

Det er vigtigt, at det vil være muligt for ansøgeren at trække arealerne ud af ansøgningen – også efter ændringsfristen, uden at dette giver sanktioner for ansøgeren.

§16 Afslag og tilbagebetaling af tilskud

Det fremgår af §16, at "Der gives afslag på eller den søgte støtte trækkes helt tilbage, hvis kriterierne for støtte ikke opfyldes jf. artikel 35 stk. 1 i forordning (EU) 640/2014. Det bør her præciseres, at det gælder hvis kriterierne ikke opfyldes i ansøgningsåret 2022.

Teksten bør suppleres med ordene "eller trækkes delvist tilbage", da denne formulering også står i den artikel, der henvises til i gennemførelsesforordningen 640/2014.

Ordet kriterie bør også præciseres. Det fremgår af høringsbrevet af kriterier både kan være grundlæggende betingelser for at opnå adgang til ordningen, betingelser, som der kompenseres for og en række øvrige kriterier som skal overholdes.

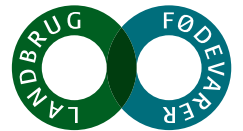
Som teksten er formuleret i udkastet, vil enhver overtrædelse af både kriterier for støtteberettigelse (§7), forpligtelser (§8) og andre forpligtelser (§9) automatisk føre til afslag på eller fuld tilbagetrækning af støtte, hvilket er for vidtgående.

Agil erhvervsrettet regulering

Det fremgår af høringen, at bekendtgørelsen ikke vurderes at være relevant for principperne om agil erhvervsrettet regulering. Landbrug & Fødevarer mener dog, at princippet om sikring af mere brugervenlig digitalisering er yderst relevant i forhold til bekendtgørelsen og ønsker gerne en redegørelse for hvordan bekendtgørelsen forholder sig i dette. I den forbindelse er det bekymrende, at Statens IT-råd netop har offentliggjort rapport, hvoraf det fremgår, at Landbrugsstyrelsens IT-systemer vækker bekymring. Konkret fremgår det af rapporten, at advarselslamperne for CAP 2020 IT-fundamentet blinker rødt mens regelimplementeringen blinker gult! Der ønskes en redegørelse for hvad dette forventes at betyde for landmænd og konsulenter.

IT-performance

Ekstensivering med slæt er en ny ordning. Det er afgørende, at IT-understøttelsen af denne ordning er grundigt testet for brugervenlighed og i forhold til, at tilføjelsen af ordningen til fællesskemaet

ikke får betydning for fællesskemaets performance, hverken under normal drift eller i spidsbelastningsperioder. Det er vigtigt, at ansøgeren præsenteres for et fuldt oplyst ansøgningsgrundlag, og at eventuelle fejl i IT-systemet eller de understøttende kortlag ikke kommer ansøgeren til skade. I den forbindelse vil vi gerne gentage forslaget om, at der snarest tages en drøftelse i teknikgruppen vedrørende det tekniske setup omkring ansøgningsprocessen, så det sikres, at ansøgningsprocessen kommer til at køre gnidningsfrit.

Hvis I har spørgsmål eller kommentarer til høringssvaret er I meget velkomne til at kontakte os.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

Klima & EU

Mette Trudsø Kruse
Chefkonsulent

Klima & EU